

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 maja 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił U. S. prawa do emerytury.

Decyzja została wydana na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. 2013, poz.1440 ze zm.) oraz ustawy Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982 roku (tekst jednolity Dz.U. z 2014 roku, poz.191).

W treści uzasadnienia wskazano, że wnioskodawczym nie spełniła wszystkich przesłanek od których ustawa Karta Nauczyciela uzależnia przyznanie prawa do emerytury. Organ rentowy podniósł, że wnioskodawczym na dzień 31 grudnia 2008 roku udowodniła staż pracy w wymiarze 29 lat, 3 miesięcy oraz 2 dni zamiast wymaganych 30 lat. Przy ustalaniu uprawnień emerytalnych nie uwzględniono wnioskodawczyni okresu pracy w gospodarstwie rolnym dziadka od 21 lutego 1976 r. do 30 września 1979 r., ponieważ z zaświadczenia z dnia 21 stycznia 2009 r. wystawionego przez I Liceum Ogólnokształcące im. J. C. w Ł. wynika, że w roku szkolnym 1975/76, (...), (...) oraz (...) wnioskodawczyni mieszkała w internacie, co wykluczało codzienną pracę w gospodarstwie rolnym w godzinach popołudniowych. Ponadto organ rentowy wskazał, że na dzień złożenia wniosku wnioskodawczyni nie rozwiązała stosunku pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła pełnomocnik U. S.. Decyzję zaskarżyła w całości.

Zaskarżonej decyzji zarzuciła naruszenie prawa materialnego art.46 i art.32 ust.5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art.88 Karty Nauczyciela poprzez uznanie, że okres nauki w szkole w okresie 1975-1979 i przebywania w internacie wyłącza pracę w gospodarstwie rolnym dziadka ubezpieczonej nie tylko w roku szkolnym ale także w okresie wakacji.

sierpnia 1978 r., od 3 lutego 1979 r. do 17 lutego 1979 r. oraz od 1 czerwca 1979 r. do 30

września 1979 r. tj. podczas zimowych i letnich przerw w nauce. Odwołująca świadczyła pracę w gospodarstwie rolnym położonym we wsi C. (gmina B.) w wymiarze ponad 4 godzin dziennie.

Wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez zaliczenie okresów pracy ubezpieczonej w gospodarstwie rolnym oraz ustalenie U. S. prawa do emerytury począwszy od dnia spełnienia przesłanek ustawowych.

W odpowiedzi na odwołanie, która wpłynęła do tutejszego Sądu w dniu 22 lipca 2015 r. organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona U. S. urodziła się (...). W dniu 20 kwietnia 2015 roku ubezpieczona złożyła wniosek o emeryturę, po którego rozpatrzeniu wydano zaskarżoną decyzję, (wniosek k.1-8 plik II akt ZUS, decyzja - k. 17/18 plik II akt ZUS)

Ubezpieczona nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, (wniosek - k.1-2 akt ZUS)

Ubezpieczona pracowała jako nauczyciel nieprzerwanie od 1 września 1984 roku. Staż pracy ubezpieczonej w szczególnym charakterze do 31 grudnia 2008 roku wynosi ponad 20 lat. Obecnie ubezpieczona jest zatrudniona w Gimnazjum im. J. C. w B., (zaświadczenie - k.38 akt ZUS II plik, karta przebiegu zatrudnienia — k. 15 akt ZUS, II plik)

Do dnia wydania decyzji ubezpieczona nie rozwiązała stosunku pracy, (okoliczność bezsporna)

W okresie nauki w I Liceum Ogólnokształcącym im. J. C. w Ł., w latach 1975-1979 ubezpieczona mieszkała w internacie, (zaświadczenie k.59 plik I akt ZUS)

Ubezpieczona mieszkała w internacie w roku szkolnym. W okresach przerw w nauce ubezpieczona mieszkała wraz z rodzicami C. w gospodarstwie rolnym dziadka S. O. (1), (zeznania ubezpieczonej min.00:26:41 - 00:42:07 protokołu rozprawy z dnia 23.03.2016 r. w zw. z min. 00:02:07 - 00:20:02 protokołu rozprawy z dnia 25.01.2016 r.)

Dziadek ubezpieczonej S. O. (1) był współwłaścicielem gospodarstwa rolnego w % części położonego w C., o powierzchni 7,76 ha. W pozostałej¹A części współwłaścicielką gospodarstwa była L. S., matka ubezpieczonej. W dniu 12 października 1994 roku S. O. (2) przekazał udział w tym gospodarstwie rolnym ubezpieczonej i jej mężowi na podstawie umowy o dożywocie, (akt notarialny - k.24-32 akt ZUS, II plik)

S. O. (2) był wpisany jako właściciel gospodarstwa rolnego od założenia ewidencji gruntów obręb C. (od 1963 roku), (zaświadczenie - k.16 akt ZUS, II plik)

Ubezpieczona w tym gospodarstwie wraz ze swoimi rodzicami i dziadkami. Gospodarstwo nie było nastawione na jedną produkcję. W gospodarstwie była uprawiana cebula, buraki cukrowe i pastewne, zboże. Około 1 ha stanowiła łąka. W gospodarstwie były 4 krowy, cielaki, owce, koń, drób. Babcia ubezpieczonej zmarła w 1975 roku. Ojciec ubezpieczonej pracował poza gospodarstwem jako operator koparki. Mama ubezpieczonej leczyła się z powodu choroby psychicznej. Gospodarstwo to prowadził dziadek ubezpieczonej wraz z jej ojcem, (zeznania ubezpieczonej min.00:26:41 - 00:42:07 protokołu rozprawy z dnia 23.03.2016 r. w zw. z min. 00:02:07 - 00:20:02 protokołu rozprawy z dnia 25.01.2016 r.)

W okresach przerw w nauce w liceum ubezpieczona wracała do domu. Ubezpieczona pracowała wraz z dziadkiem i ojcem w gospodarstwie rolnym.

W okresie ferii zimowych ubezpieczona zajmowała się przygotowywaniem paszy dla zwierząt, pielęgnacją zwierząt. Pomagała przy młóceniu zboża. Ubezpieczona musiała przynieść wodę dla zwierząt ze studni, która znajdowała się naprzeciwko drogi, zagrzać ją, poila zwierzęta.

Podczas wakacji do obowiązków ubezpieczonej należało pielenie, sadzenie cebuli oraz pomoc przy żniwach i sianokosach. Ubezpieczona karmiła zwierzęta, przygotowywała paszę. W okresie wakacji ubezpieczona rano wyprowadzała krowy na pastwisko, które znajdowało się około 1 km od zabudowań gospodarstwa, w południe przewiązywała krowy, a wieczorem przyprowadzała je. Ubezpieczona zajmowała się zwierzętami. Latem ubezpieczona pracowała w gospodarstwie co najmniej 6 godzin dziennie.

Z uwagi na brak zmechanizowania gospodarstwa większość prac wykonywano ręcznie. Dziadek ubezpieczonej wykonywał cięższe prace, (zeznania świadków: K. G. min.00:04:42-00:10:40, T. J. min.00:10:40-00:16:50 protokołu rozprawy z dnia 23 marca 2016 r. oraz zeznania wnioskodawczyni min.00:26:41 - 00:42:07 protokołu rozprawy z dnia 23 marca 2016 r. w zw. z min. 00:02:07 - 00:20:02 protokołu rozprawy z dnia 25 stycznia 2016 r.)

Mama ubezpieczonej leczyła się, przebywała w szpitalu psychiatrycznym. Nie wykonywała pracy w gospodarstwie rolnym, (zeznania wnioskodawczyni min.00:26:41 - 00:42:07 protokołu rozprawy z dnia 23 marca 2016 r. w zw. z min. 00:02:07 - 00:20:02 protokołu rozprawy z dnia 25 stycznia 2016 r.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie ww. dowodów z dokumentów, których strony nie kwestionowały.

Sąd dał wiarę zeznaniom ubezpieczonej i świadków K. G. i T. J.. Zeznania te są jasne i logiczne. Świadczenie mieszkali w sąsiedztwie ubezpieczonej. Z zeznań świadków wynika, iż gospodarstwo prowadził dziadek ubezpieczonej wraz z jej ojcem. Mama ubezpieczonej chorowała i nie mogła wykonywać pracy. Zeznania świadków co do obowiązków ubezpieczonej (związanych z wyprowadzaniem krów na pastwisko, uprawą cebuli, buraków) są spójne i potwierdzają zeznania ubezpieczonej.

Zdaniem Sądu zebrany w sprawie materiał dowodowy był kompletny, wiarygodny i nie budził żadnych wątpliwości.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 88 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982 roku (tekst jednolity Dz.U. z 2014 roku, poz. 191 z późn. zm.) nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich - dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy - przejść na emeryturę.

W myśl z kolei ust.2a art. 88 Karty Nauczyciela, nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli:

- 1) spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust.1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, oraz
- 2) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze, w myśl art.32 ust.3 punkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 roku, poz. 748, z późn. zm.) o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uważa się nauczycieli, wychowawców lub innych pracowników pedagogicznych wykonujących pracę nauczycielską wymienioną w art. 1 ustawy Karta Nauczyciela.

Zgodnie więc z brzmieniem ww. przepisów postępowanie w pierwszej części sprowadziło się do rozstrzygnięcia czy ubezpieczona na dzień 31 grudnia 2008 roku legitymowała się 30 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym. ubezpieczona legitymowała się stażem w wymiarze 29 lat 3 miesięcy i 2 dni i brak było podstaw do zaliczenia jej do stażu okresu pracy w gospodarstwie rolnym dziadka.

Zgodnie z treścią art. 10 ust.1 punkt 3 ww. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art.5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, uwzględnia się również, traktując je jako okresy składkowe przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia - w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Z powyższego przepisu wprawdzie nie wynika w jakim wymiarze praca w gospodarstwie powinna być wykonywana, aby mogła być uwzględniona przy ustalaniu prawa do emerytury, to jednak w orzecznictwo Sądu Najwyższego jest zgodne, iż chodzi tu o pracę w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2000 r. II UKN, 155/00, OSNP 2002/16/394; wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 1997 r., II UKN 96/96, OSNP 1997/23/473). Należy przy tym zauważyć, że stałej pracy w gospodarstwie rolnym zaliczanej do stażu ubezpieczeniowego nie stanowi doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dzieci jako członków rodziny rolnika (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2000 r., II UKN 535/99, OSNP 2001/21/650).

Zgodnie z treścią art.6 ust.2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r., poz.704 z późn. zm.) za domownika uznaje się osobę bliską rolnikowi, która:

- a) ukończyła 16 lat,

b) pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie,

c) stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało bezspornie, że w okresie roku szkolnego podczas nauki w liceum (w latach 1975- 1978) ubezpieczona mieszkała w internacie i wówczas nie wykonywała żadnych czynności w gospodarstwie rolnym.

W trakcie przerw w nauce (ferie, wakacje) ubezpieczona mieszkała wraz z rodzicami na terenie gospodarstwa rolnego swojego dziadka. Do jej stałych obowiązków należało wyprowadzanie krów na pastwisko, karmienie zwierząt, pielienie cebuli, buraków, pomoc przy żniwach i sianokosach. Ubezpieczona zajmowała się czynnościami związanymi z normalnym funkcjonowaniem gospodarstwa. Co istotne dziadek ubezpieczonej nie mógł liczyć na stałą pomoc bliskich mu osób (mama ubezpieczonej chorowała i nie wykonywała pracy, a ojciec pracował zawodowo poza rolnictwem) i zupełnie naturalną rzeczą była pomoc w pracach udzielana mu przez ubezpieczoną w okresie gdy nie pobierała nauki.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że w okresie zimowym prace ubezpieczonej sprowadzały się w szczególności do karmienia zwierząt, a w okresie letnim także do pomocy w pracach wykonywanych na polu. Tym samym praca ubezpieczonej była istotna z punktu funkcjonowania gospodarstwa, a okoliczność, że wykonywała je w okresie przerw w nauce nie może pozbawiać ubezpieczonej możliwości zaliczenia takiej pracy do stażu pracy. Podkreślić także należy, że tutejszy Sąd podziela pogląd zaprezentowany przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 5 sierpnia 2015 roku (III AUa 727/15, Lex nr 1814809) zgodnie z którym do okresów składkowych można zaliczyć tylko te okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16. roku życia, przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r., w których praca była wykonywana w ilości odpowiadającej co najmniej połowie pełnego wymiaru czasu pracy. Praca ta ma mieć charakter ciągły, co oznacza nastawienie ubezpieczonego na stałe świadczenie pracy w gospodarstwie rolnym (gotowość do jej świadczenia, dyspozycyjność) i odpowiadającą temu nastawieniu niezmienną możliwość skorzystania z jego pracy przez rolnika, a negatywną przesłanką staje się doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, czy wykonywanie w gospodarstwie rolnym prac o charakterze dorywczym, okazjonalnie i w wymiarze niższym od połowy pełnego wymiaru czasu pracy. Odnośnie pracy w trakcie wakacji szkolnych przyjmuje się, że - choćby praca ta stanowiła tylko udział (pomoc) w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dziecka będącego członkiem rolniczej wspólnoty rodzinnej - z uwagi na stosunkowo długi, ciągły i ustabilizowany czas jej wykonywania (trwający wszak ponad dwa miesiące w każdym roku kalendarzowym), spełnia ona kryteria wystarczające do uwzględnienia w pracowniczym stażu emerytalnym.

W ocenie Sądu ubezpieczona wykazała, iż jej praca podczas przerw w nauce (w okresie wakacji i ferii zimowych) miała charakter ustabilizowany, była wykonywana w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie. Ubezpieczona miała stałe obowiązki, obowiązki te były związane z normalnym funkcjonowaniem gospodarstwa rolnego.

Reasumując zaliczeniu do stażu pracy podlega praca w gospodarstwie rolnym w następujących okresach wakacji:

Okres ten wraz z okresem uznanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wynosi ponad 30 lat.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczona nadal pozostaje w stosunku pracy.

Zgodnie z treścią art.88 ust. 1 ustawy - Karta Nauczyciela prawo do emerytury przysługuje tylko temu nauczycielowi, który rozwiązał na swój wniosek stosunek pracy oraz spełnia pozostałe warunki. Prawo do emerytury uprawniony nabywa po rozwiązaniu stosunku pracy, a więc istotna jest data rozwiązania umowy o pracę. Podkreślenia wymaga, że wszystkie warunki uprawniające do wcześniejszej emerytury muszą być spełnione łącznie.

W tym miejscu wskazać należy, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 grudnia 2000 roku (II UKN 147/00, teza 2) wskazał, że istota decyzji organu rentowego polega na rozstrzygnięciu o prawie do konkretnego świadczenia (lub o jego wysokości) jako całości, a nie o poszczególnych elementach składających się na to prawo. Sąd stwierdzający

spełnienie przez ubezpieczonego jednego lub więcej warunków powstania prawa do świadczenia, nie może ustalić tego w sentencji wyroku, przy jednoczesnym oddaleniu odwołania ubezpieczonego od niekorzystnej dla niego decyzji organu rentowego.

Stosownie do art.88 ust.2a ww. ustawy Karta Nauczyciela nauczyciele urodzeni po 31 grudnia 1948 roku a przed 1 stycznia 1969 roku zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli do 31 grudnia 2008 roku spełnili warunki określone w art. 88 ust. 1 ustawy z 1982 roku Karta Nauczyciela, a warunek rozwiązania stosunku pracy spełnią po 31 grudnia 2008 roku. Zatem także w odniesieniu do tej grupy nauczycieli musi być spełniony warunek rozwiązania stosunku pracy jako warunek przyznania świadczenia.

Warunku tego ubezpieczona ani na dzień wydania decyzji ani na dzień zamknięcia rozprawy nie spełnia.

Nie jest dopuszczalne w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych wydanie wyroku ustalającego spełnienie przez ubezpieczonego niektórych warunków wymaganych do nabycia prawa do świadczenia i przyznającego to świadczenie pod warunkiem spełnienia pozostałych warunków w przyszłości.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 477¹⁴§ 1 k.p.c. oddalił odwołanie.